

Duurzame landbouw

Proef PPO en LaMi moet uitwijzen hoe groot effectiviteit is

Vinasse veelbelovend nieuw wapen tegen schurft

Schurftschimmel *Venturia inaequalis* vraagt maar liefst 70 procent van het middelengebruik in de fruitteelt. 'Telers hebben er mee leren leven', weet PPO-onderzoeker Bart Heijne. Hij is nauw betrokken bij een proef met vinasse, het nieuwste wapen tegen de vermaledijde *Angstgegner* van fruittelers. 'De proef moet uitwijzen hoe groot de effectiviteit van vinasse werkelijk is.'

Wat was er eerder: de fruitteelt of de schurftschimmel? Deze vraag geeft aan dat schurft een eeuwenoud probleem is. Telers hebben er enigszins mee leren leven, maar dat neemt niet weg dat ze alles in het werk stellen om de jaarlijkse schade zoveel mogelijk te beperken. 'Afhankelijk van het weer moeten gangbare telers 15 tot 25 keer per seizoen spuiten met fungiciden', legt onderzoeker Bas Heijne uit. 'De schimmel gedijt bij vochtige weersomstandigheden. Dankzij het gebruik van waarschuwingssystemen zijn de bespuitingen redelijk efficiënt. Daardoor zijn de schurftproblemen beheersbaar, maar meer ook niet.'

Beregeningsinstallatie

Het zogenoemde Repco-project moet het gebruik van koper in de bioteelt terugdringen. Gedurende dit project stuitten onderzoekers van Wageningen UR, waar ook PPO onder valt, enkele jaren geleden echter op vinasse, een restproduct van de suikerbietenindustrie. 'Vinasse is even effectief tegen de vorming van geslachtelijke schimmelsporen als ureum', vertelt Heijne. 'Door bladeren bij een laborator-

umproef onder te dompelden in vinasse liep het aantal schimmelsporen met maar liefst 95 procent terug.' Maar Heijne en zijn PPO-collega's realiseerden zich meteen dat fruittelers niet zouden staan te springen om in het najaar vinasse te spuiten. 'We waren echter ook betrokken bij de LaMi-proeven met het gebruik van kalkmelk tegen vruchtboomkanker. En kalkmelk kan worden toegepast via de beregeningsinstallatie. We vroegen ons af waarom dat ook niet met vinasse zou kunnen.'

Substantiële daling

De vraag stellen is 'm beantwoorden. Met subsidie van de Provincie Utrecht en begeleiding van LaMi ging afgelopen herfst een tweejarige proef van start bij vier Utrechtse fruittelers, waaronder een biologische teler. In de periode tussen half oktober en begin december verliezen de fruitbomen hun blad. In die periode werd via de beregeningsinstallatie twee of vier keer vinasse verspreid. Enkele 'controlevlakken' werden ongemoeid gelaten. PPO-onderzoekers verzamelden vervolgens het afgevallen blad, dat dankzij de verschillende be-

PPO-onderzoeker Bart Heijne: 'Als vinasse is wat we hopen dat het is, hoeft de spuit vanaf eind mei niet meer gebruikt te worden tegen schurft.'

regeningfrequenties was behandeld met uiteenlopende doses van het goedkope en in ruime mate verkrijgbare restproduct. In april volgt onderzoek op de aanwezigheid van schimmelsporen. 'We rekenen op een substantiële, misschien zelfs wel spectaculaire daling van deze sporen.'

Forse stap vooruit

In de herfst van 2009 gaan de vier deelnemende fruittelers op herhaling. Als vinasse inderdaad zo'n veelbelovend wapen tegen schurft blijkt als de PPO-onderzoekers hopen, wordt volgens Heijne een forse stap vooruit gezet in de strijd tegen de gevreesde *Venturia inaequalis*. 'Als vinasse zijn belofte inlost, hoeven telers de spuit vanaf eind mei, als de kritische periode achter de rug is, niet meer

te gebruiken tegen schurft. Dat zou een geweldig resultaat zijn.'

Leunen op zwavel

Fungiciden als Captan mogen in de biologische teelt uiteraard niet worden gebruikt. Biologische telers leunen zwaar op het gebruik van zwavel. Soms in combinatie met kalkzwavel, dat de aantasting door geslachtelijke schimmelsporen vermindert. In de gangbare teelt wordt ureum gespoten om de vorming van die schimmelsporen op de afgevallen bladeren te verminderen. Heijne: 'Wat voor het spuiten van ureum geldt, gaat ook op voor methoden om de vertering van het blad te versnellen: het moet in de herfst gebeuren. Maar dan is het land doorgaans nat en slecht begraanbaar. Telers zijn er niet happig op.'

'Bouwen of verbouwen?' draait op volle toeren

Het LaMi-project 'Bouwen of verbouwen?' draait op volle toeren. Verspreid over vier studiegroepen buigen in totaal 72 veehouders zich over alle mogelijke aspecten die komen kijken bij uitbreiding van het bedrijf. Wordt het (nieuw)bouwen of verbouwen? Welke beslissingen moeten er worden genomen? Welke vergunningen zijn er nodig? Door wie laat je bouwen? Ga je voor de meetlat duurzame veehouderij? En zo ja, verdienen je dan op termijn meer?

Het project bestaat uit drie bijeenkomsten en een excursie. Tijdens de eerste bijeenkomst vertelde Lambert Polinder van Polinder Advies onder andere over het aanvragen van vergunningen. Hij maakte duidelijk dat 'gewoon' aankloppen bij de gemeente voor een bouw- en milieuv vergunning niet genoeg is. Dicht bij een natuurgebied heb je bijvoor-

Bij grote investeringen als uitbreiding of verbouw kan een degelijke voorbereiding altijd uit.

beeld ook een natuurbeschermingsvergunning nodig.

Erik van den Hengel van Stalbouw.nl ging in op de vraag waarom de ene boer in 60 uur per week ternauwernood 30 koeien houdt, terwijl de andere boer aan een werkweek van 40 uur genoeg heeft om

80 koeien te houden. Het antwoord is vooral te vinden in een goede tijdsindeling, inclusief een goede weekplanning, en optimale looplijnen. Onder de noemer 'Bouwen of verbouwen?' volgt dit voorjaar nog een bijeenkomst en een excursie.

Lid worden van de VVB

Als u lid wilt worden van de VVB in uw buurt, kunt u contact opnemen met één van onderstaande contactpersonen.

VVB	Contactpersoon
Zuidoost-Utrecht	M. Merkens (0343) 56 26 62
Houten-Bunnik	J. van Wijk (030) 656 34 35 of (06) 41 45 39 49
Leusden/ Woudenberg	R. van Burgsteden (033) 494 80 35 of (06) 51 98 21 70
Lopikerwaard	J. Vlooswijk (0348) 45 17 72
Rijn en IJssel	H. Klever (030) 666 13 80
Ronde Venen e.o.	R. den Boer (0297) 21 40 65
Vijfheerenlanden	P. Schep (0183) 35 10 63